

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci žalobce **P. M. T.**, státní příslušnost Vietnam, bytem N. M. n. M., K. 63, zast. Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Praha 1, Opletalova 25, s adresou pro doručování AK Čechovský & Václavek, s. r. o., Praha 1, Opletalova 25, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, nám. Hrdinů 1634/3, poštovní schránka 155/S0, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2015, čj. MV-100647-3/SO-2015, **t a k t o :**

- I. **Žaloba se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále také jen "prvostupňový správní orgán") ze dne 25. 5. 2015, čj. OAM-17917-39/PP-2014, kterým byla zamítnuta jeho žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, a toto rozhodnutí potvrdil.

V jeho odůvodnění žalovaný zrekapituloval průběh správního řízení. Uvedl, že žalobce podal dne 19. 12. 2014 žádost o povolení k přechodnému pobytu dle ustanovení § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). V žádosti uvedl jako účel pobytu sloučení rodiny s občanem Evropské unie.

Žalovaný s poukazem na § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců poukázal na předložení potřebných náležitostí k žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu. Žalobce předložil k účelu pobytu svůj rodný list a občanský průkaz na jméno P. C., státní příslušnost Česká republika. Z tohoto dokladu vyplývá, že žalobce je synem P. M. C. Prvostupňový správní orgán vyzval žalobce k odstranění nedostatků žádosti, a to k doložení dokladu potvrzujícího, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. V reakci na výzvu žalobce doložil ověřenou fotokopii svého rodného listu s úředním překladem a sdělil, že se na něj vztahuje § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť ve Vietnamu, jehož je občanem, žil ve společné domácnosti se svým otcem.

Prvostupňový správní orgán následně vyslechl žalobce a předvolal k výslechu i jeho otce P. M. C. Žalobce vypověděl, že se cítí být rodinným příslušníkem občana EU (svého otce) podle § 15 bod 4. Uvedl, že přijel do České republiky v listopadu 2014 a od této doby bydlí s otcem v N. M. n. M. Uvedl, že žil s otcem ve Vietnamu ve společné domácnosti jenom 3 roky, protože se narodil v roce ... a otec v roce ... odcestoval do Československa, mezi tím také v době, kdy otec přijel na dovolenou do Vietnamu. Ve Vietnamu má žalobce manželku a syna. V době, kdy žil s otcem ve Vietnamu s nimi žila i jeho matka D. T. Ch. Uvedl, že do roku 2010 žil s matkou a od roku 2010, kdy se oženil, žije s manželkou v Hanoi. Otce v České republice ani jednou nenavštívil. Otec za nimi jezdil mnohokrát do Vietnamu, minimálně 10krát. Naposledy tam byl v roce 2010 při příležitosti, kdy se oženil. Chce se o otce starat, protože má zdravotní problémy, špatné klouby, nemocný žaludek a vysoký tlak. Pokud dostane pobyt v České republice, bude se v začátku od otce učit podnikání a postupně za něj podnikání převezme.

P. M. C. ve své výpovědi uvedl, že podle předloženého znění § 15 považuje svého syna za osobu uvedenou ve 4 bodě a že žije se synem ve společné domácnosti od roku 2014 na adrese K. 63 v N. M. n. M. Potvrdil skutečnosti uvedené žalobcem, tj. že syn má ve Vietnamu manželku a syna. Ve společné domácnosti se synem žil ve Vietnamu od narození syna v roce ... do odjezdu do Československa v roce ... Syn ho v České republice navštívil poprvé. Za synem do Vietnamu jezdil vícekrát, asi 5krát nebo 6krát. Uvedl, že se necítí zdravý, proto chtěl, aby mu zde syn pomohl a byl zde s ním. Uvedl, že má vysoký tlak, špatná kolena a občas problémy s pamětí. Státní občanství České republiky nabyl v roce 1999 až 2000. Uvedl, že mu syn bude pomáhat s podnikáním.

Žalovaný shodně s prvostupňovým správním orgánem konstatoval, že žalobce nepředložil doklad osvědčující skutečnost, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, na základě něhož by mu mohlo být vydáno povolení k přechodnému pobytu. Žalobce se v posuzovaném případě pokládá za rodinného příslušníka P. C., jehož je synem, tedy ho k němu váže přímý příbuzenský vztah v sestupné linii. Dle žalovaného by mohl být považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců za předpokladu, že by byl nezaopatřenou osobou a toto ve smyslu § 87b odst. 2 téhož zákona doložil. Podle tohoto ustanovení mu však postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie nenáleží, neboť nedoložil, že se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem na české veřejné vysoké škole, a tudíž že je nezaopatřeným příbuzným občana Evropské unie v linii sestupné. Účastník řízení je navíc starší 26 let. Nebylo doloženo ani to, že by žalobce byl vyživovaný občanem Evropské unie, který je jeho přímým

příbuzným. K článku 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004, který vymezuje okruh rodinného příslušníka mimo jiné také na předky v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, žalovaný uvedl, že aby se jednalo o vyživovanou osobu, musí stav závislosti existovat v zemi, z níž rodinný příslušník občana Evropské unie přijíždí.

Žalovaný uvedl, že ustanovení § 15a odst. 3 cit. zákona reaguje na článek 3 odst. 2 písm. b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES a citoval jeho článek 2 bod 2, který definuje, co se pro účely této směrnice rozumí rodinným příslušníkem, a článek 3, v němž jsou definovány oprávněné osoby. K interpretaci § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců pak odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2010, čj. 5 As 6/2010-63 (vztahující se k § 15a odst. 4 písm. b/ zákona č. 326/1999 Sb., ve znění před novelou provedenou zákonem č. 427/2010 Sb.).

Žalovaný konstatoval, že v posuzovaném případě je postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie uplatňováno z titulu sdílení společné domácnosti s občanem České republiky, tj. s P. C., který je otcem žalobce. Žalobce sice prokázal rodinnou vazbu na občana České republiky, avšak nedoložil další podmínky, které stanovuje § 15a zákona o pobytu cizinců. Tato kategorie vztahu není rodinným vztahem zakládajícím postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES a zákona o pobytu cizinců, tento status tedy nemůže být s ohledem na výše uvedenou argumentaci přiznán ani v případě vztahu obdobného takovému vztahu rodinnému.

V reakci na odvolací námitku, že se žalobce považuje za rodinného příslušníka občana České republiky podle § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců, žalovaný dále uvedl, že nebylo doloženo, že by žil s P. C. ve společné domácnosti v zemi původu žalobce nebo v jiné zemi. Oba shodně uvedli, že žili ve společné domácnosti ve Vietnamu od narození žalobce v roce 1982 do roku 1985, kdy P. C. odcestoval do Československa. Okamžik existence společné domácnosti je dle názoru žalovaného vázán na dobu bezprostředně předcházející vstupu na území hostitelského členského státu, resp. na území České republiky, tedy na dobu bezprostředně předcházející době, kdy žádají o připojení se k občanu Evropské unie, nebo kdy jej doprovázejí.

K posouzení hledisek nastavených § 174a zákona o pobytu cizinců žalovaný uvedl, že v daném případě není žalobce rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a tedy mu z povahy věci nemohlo být vydáno povolení k přechodnému pobytu, které je vázáno na statut rodinného příslušníka občana Evropské unie. Zamítavým rozhodnutím o žádosti o povolení k přechodnému pobytu tak nemohla účastníku řízení vzniknout žádná újma. Zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu nemohlo mít dopad do rodinného života účastníka řízení. Vzhledem k tomu, že v případě žalobce nebyla naplněna podmínka existence vztahu, který by bylo možno považovat za vztah obdobný vztahu rodinnému, bylo bezpředmětné zabývat se tím, zda sdílí společnou domácnost s občanem Evropské unie či nikoli.

Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí a navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Je přesvědčen, že rozhodnutí odporuje požadavkům obsaženým v ustanovení

§ 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), definující požadavky na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů a zároveň je v rozporu s požadavky na činnost odvolacího orgánu, zejména tedy ustanovením § 89 odst. 2 správního řádu. Zároveň je žalobce přesvědčen, že v tomto smyslu pak opomenul zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak vyžaduje ustanovení § 3 správního řádu, současně byla správními orgány zásadním způsobem porušena ustanovení definující podmínky pro výkon jejich činnosti, zejména ustanovení § 2 odst. 3 a 4 správního řádu. Dle žalobce je napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí prvoinstanční, i v rozporu s ustanovením § 174a zákona o pobytu cizinců.

Předně žalobce shledává primární pochybení rozhodnutí žalovaného správního orgánu v tom, že prakticky vůbec nevypořádal odvolací námitky, a tím, že potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, aproboval nezákonnost jeho rozhodnutí i do rozhodnutí svého. Žalovaný se buď vůbec, nebo pouze minimálně, zabýval odvolacími námitkami a pouze opakoval závěry prvostupňového správního orgánu. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 Afs 75/2005-130 konstatoval, že žalovaný jako odvolací orgán svým povinností odůvodnit řádně své rozhodnutí, tedy zejména náležitě vypořádat uplatněné odvolací námitky, nedostál.

Pokud jde o věcné posouzení případu, k otázce přiznání postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie dle ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců, žalobce nesouhlasil se závěrem žalovaného, že sdílení společné domácnosti v domovském státě musí bezprostředně předcházet vstupu na území ČR. Žalobce je přesvědčen, že jde o nepřipustně intenzivní výklad, který je výslovně zaměřen proti jeho oprávněným zájmům, což odporuje základním zásadám činnosti správních orgánů. Byť bylo prokázáno, že žalobce se svým otcem P. C. žili v domovské vlasti žalobce ve společné domácnosti, prvostupňový správní orgán ze skutečnosti, že v dané době nebyl otec žalobce ještě občanem EU, neshledal požadovanou podmínku za splněnou, žalovaný k tomu navíc přidal, že okamžik soužití musí bezprostředně přecházet podání žádosti. Dle žalobce je však z dikce zákona zjevné, že cizinec musel žít s danou osobou – občanem Evropské unie v domovské vlasti ve společné domácnosti, avšak bez ohledu na to, zda v dané době byla tato osoba občanem EU. Podstatné je pouze to, aby ony dvě osoby žily v domovské vlasti cizince ve společné domácnosti, bez ohledu na to, jaké občanství v dané době cizinec občan Evropské unie měl nebo kdy toto soužití probíhalo, zda těsně před vstupem, nebo před ním.

Pokud jde o druhý bod, na jehož základě se žalobce cítí být rodinným příslušníkem občana Evropské unie, tj. na základě ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, žalovaný tuto podmínku a zejména uplatněné námitky prakticky nehodnotil, zcela nesmyslně hodnotil jiné body zmíněného ustanovení § 15a, než na základě kterých žalobce deklaroval, že se cítí být rodinným příslušníkem občana EU. Žalobce nesouhlasil se stanoviskem správního orgánu, že vztah žalobce a jeho otce nelze definovat jako vztah obdobný vztahu rodinnému, když mezi nimi je vztah rodinný. Tak tomu jistě je, ale pouze dle obecných kritérií, nikoliv podle zákona o pobytu cizinců. Zákon o pobytu cizinců definuje rodinné příslušníky v ustanovení § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, a to značně úzce. Je zjevné (a správní orgán to potvrzuje ve svém rozhodnutí), že žalobce do této kategorie osob nespadá. V tom případě ale může být posuzován jako osoba, která má s občanem Evropské unie

vztah, který je vztahu s ustanovením § 15a odst. 1 cit. zákona obdobný. Opačný náhled jde opět proti zájmům žalobce a porušuje tak základní zásady činnosti správních orgánů. Pokud zákon sám definuje osoby, které jsou rodinnými příslušníky, pak je logicky nutno umožnit jiným osobám, aby byly posouzeny jako osoby, které mají vztah takovému vztahu obdobný. Při takovém posouzení je nutno zkoumat fakticitu takového vztahu a náležitě posoudit, jaký vztah mezi těmito osobami panuje.

K tomu žalobce připomněl, že správní soudy v mnoha případech již definovaly, že otázku vztahu obdobného vztahu rodinnému je nutno posuzovat materiálně a nikoliv vycházet z formálního posouzení (např. rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2013, čj. 5 Ca 266/2009-35, nebo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. 3 Azs 211/2014-34), poukázal i na článek 2 odstavec 2 směrnice 2004/38P/ES, který definuje pojem rodinného příslušníka a má zato, že v jeho případě jde o shodnou situaci, jako v případě zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu, který se zabýval vztahem sourozenců. Příbuzenský vztah je v jeho případě rovněž splněn, tudíž má správní orgán zkoumat materiální stránku věci, což se však nestalo, neboť správní orgán zcela vyloučil možnost, že by vztah obdobný vztahu rodinnému mezi žalobcem a občanem Evropské unie, tj. jeho otcem, mohl vůbec existovat.

Za jednoznačné porušení principů dobré správy, především pak ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, žalobce označil ignorování základní zásady správního řízení, a to zásady přiměřenosti, která mimo ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu vyplývá přímo zákona o pobytu cizinců. Prvostupňový správní orgán se zásahem do soukromého a rodinného života žalobce nijak nezabýval, resp. se jím zabýval povrchně a bez přihlédnutí ke konkrétním okolnostem. Žalovaný správní orgán pak dokonce konstatoval, že správní orgán neměl povinnost se otázkou přiměřenosti rozhodnutí ve vztahu k soukromému a rodinnému životu žalobce zabývat. Žalobce je přesvědčen, že správní orgán se má na základě základních zásad činnosti správních orgánů zabývat otázkou přiměřenosti správního rozhodnutí v každém jednotlivém případě.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, zopakoval část argumentace v něm uvedenou a navrhl zamítnutí žaloby.

Při jednání před soudem zástupce žalobce zdůraznil některé žalobní námitky, ve zbytku pak odkázal na žalobu a setrval na svých právních závěrech a procesních návrzích. Žalovaný se z jednání u soudu omluvil.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a přičemž žalobu důvodnou neshledal.

Správní spis obsahuje listinné materiály, které popisuje a hodnotí jak žalovaný ve svém rozhodnutí, příp. zmiňuje žalobce ve své žalobě. Vyplynulo z něj, že žalobce podal dne 19. 12. 2014 žádost o povolení k přechodnému pobytu dle ustanovení § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, ve které jako účel pobytu uvedl sloučení rodiny s občanem Evropské unie. K tomu předložil svůj rodný list a občanský průkaz na jméno P. C., státní příslušnost Česká republika. Z těchto dokladů je zřejmé, že žalobce je synem P. C. K výzvě prvostupňového správního orgánu žalobce dále

předložil ověřenou fotokopii svého rodného listu s úředním překladem a současně sdělil, že se na něj vztahuje § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť ve Vietnamu žil ve společné domácnosti se svým otcem P. C. Správní spis dále mimo jiné obsahuje protokol s výpovědí žalobce a výpovědí jeho otce P. M. C.

Prvostupňový správní orgán svým rozhodnutím ze dne 25. 5. 2015, čj. OAM-17917-39/PP-2014, žádost žalobce o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky zamítl, neboť dospěl k závěru, že žalobce nepředložil doklad osvědčující skutečnost, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, na základě něhož by mu mohlo být zmíněné povolení vydáno. Odvolání proti tomuto rozhodnutí pak žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí prvostupňového správního orgánu potvrdil.

Krajský soud se předně zabýval námitkou žalobce, že žalovaný nevypořádal odvolací námitky, resp. že se jimi buď vůbec nezabýval, nebo pouze minimálně, když dle jeho názoru pouze opakoval závěry prvostupňového správního orgánu.

Krajský soud se s touto námitkou neztotožnil. Je sice pravda, že žalovaný částečně opakoval závěry (resp. argumentaci) prvostupňového správního orgánu, jestliže je však shledal správnými a ztotožnil se s nimi, není třeba po něm vždy žádat, aby říkal totéž jinými slovy. Krajský soud má tedy zato, že se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí v zásadě s odvolacími námitkami vypořádal, i když lze připustit, že se s některými otázkami měl zabývat podrobněji, a to včetně zásady přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce (k tomu viz níže). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí však jsou patrné úvahy žalovaného o tom, jakými úsudky byl veden a k jakým závěrům dospěl a proč. Žalobce s jeho závěry nesouhlasil, avšak subjektivní nespokojenost s odůvodněním, které by si představoval jiné, není důvodem, pro který by jako takové nemělo obstát a rozhodnutí mělo být případně nepřezkoumatelné. Není totiž třeba vyžadovat podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument vztahující se k námitce, jejíž odmítnutí je srozumitelně zdůvodněno.

Věcně byla mezi účastníky sporná zejména otázka právní, a to zda žalobce splňuje podmínky pro přiznání postavení cizince ve smyslu ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců nebo, resp. současně, i podmínky pro přiznání postavení dle § 15a odst. 3 písm. b) cit. zákona.

Dle ustanovení § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, povinen požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu. Ustanovení § 87e odst. 1 téhož zákona uvádí ve svém písm. e) mimo jiné jako důvod pro zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu skutečnost, že žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a.

Dle ustanovení § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii

nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie. Odstavec druhý cit. ustanovení obsahuje definici nezaopatřené osoby podle odstavce 1 písm. d): za takovou osobu se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který a) se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání, b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

Dle odstavce 3 zmíněného ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců se ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že:

a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud

1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,

2. je občanem Evropské unie vyživovaný, nebo

3. se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, anebo

b) má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.

Citovaný odstavec třetí ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců tak rozšiřuje kategorii rodinných příslušníků i na jiné osoby, tj. na ty příbuzné občana Evropské unie, které s ním žily ve společné domácnosti nebo které jsou odkázány na výživu nebo osobní péči občana Evropské unie ze zdravotních důvodů, jakož i na ty osoby, které mají s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žijí s ním ve společné domácnosti. Zákonodárce kategorii rodinného příslušníka takto rozšířil v návaznosti na tzv. „oprávněné osoby“, jak je vymezuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 (dále jen „Směrnice“). Ta ve svém článku 3 bodu 1. uvádí, že se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují. Bod 2 téhož článku 3 pak stanoví, že aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotýčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně;

b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.

Pro účely Směrnice je vymezen pojem „rodinný příslušník“ v článku 2 bodu 2 tak, že se jím rozumí:

a) manžel nebo manželka;

b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu;

- c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b/;
- d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).

Mezi účastníky není sporné, že žalobce je synem občana Evropské unie, tedy že je mezi nimi přímý příbuzenský poměr, není sporné ani to, že nesplňuje definici rodinného příslušníka uvedenou v ustanovení § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť u něho není splněna podmínka nezaopatřenosti nebo podmínka věku (není dítětem mladším 21 let). Spornou je otázka, zda je či není osobou, která splňuje podmínky ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 nebo písm. b) zákona o pobytu cizinců.

Pokud jde o ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců, žalobce dovozuje aplikaci tohoto ustanovení na svou osobu od skutečnosti, že ve státě, jehož je občanem (ve Vietnamu) žil s otcem, tj. občanem Evropské unie, ve společné domácnosti, a že ze zmíněného ustanovení nelze dovodit podmínku (jak to činí správní orgány), že okamžik soužití musí bezprostředně předcházet podání žádosti.

Krajský soud tento názor nesdílí. Byť předmětné ustanovení ve svém znění v rozhodnou dobu výslovně neupravuje to, jak dlouho před podáním žádosti, resp. posuzováním této podmínky, musí žít tento posuzovaný příbuzný ve společné domácnosti s občanem Evropské unie, musí jít o soužití v době předcházející vstupu (bezprostředně nebo v nedávné době) na území hostitelského státu (zde na území České republiky). To je nutno dovodit výkladem tohoto ustanovení v návaznosti na znění článku 3 bodu 2 písm. a) ve spojení s článkem 3 bodu 1 Směrnice. V těchto ustanoveních se hovoří jak o členech domácnosti v zemi, z nichž pocházejí, tak Směrnice současně odkazuje na tyto osoby jako ty, které občana Evropské unie doprovázejí nebo jej následují. Z toho je tedy zřejmé, že se nemůže jednat o osoby, které žily ve společné domácnosti někdy ve vzdálené minulosti.

Není sporu o tom, že žalobce a jeho otec (nyní občan Evropské unie) žili ve společné domácnosti ve Vietnamu od roku 1982 do roku 1985, kdy otec žalobce odcestoval do tehdejšího Československa a od té doby syna ve Vietnamu pouze několikrát navštívil (ve své výpovědi P. M. C. uvedl, že syna navštívil asi 5krát až 6krát). Žalobce přicestoval do České republiky v listopadu 2014, tedy po cca 29 letech po ukončení soužití ve společné domácnosti s otcem. Jestliže je okamžik existence společné domácnosti vázán na dobu předcházející vstupu na území hostitelského státu (zde na území České republiky), je zřejmé, že podmínku uvedenou v § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců, tj. že cizinec ve státě, jehož je občanem, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti, žalobce nesplňuje.

Na podporu shora uvedeného výkladu poukazuje krajský soud i na novelizaci ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 314/2015 Sb. a účinnou od 18. 12. 2015, který zpřesnil posuzované ustanovení (po novelizaci jde o odstavec druhý písm. a/ zmíněného § 15a) a odstranil tak případné výkladové nejasnosti tím, že výslovně uvedl, že za rodinného příslušníka občana Evropské unie

se považuje též cizinec, který prokáže, že je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud „*žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti*“. Z důvodové zprávy ke zmíněné novele přitom vyplývá, že k novelizaci § 15a zákona o pobytu cizinců zákonodárce vedly četné problémy s výkladem tohoto ustanovení, dalším důvodem pak bylo i přizpůsobení tam uvedených definic aktuální judikatuře Soudního dvora Evropské unie.

Žalobce měl současně zato, že v jeho případě jsou splněny i podmínky § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť lze jeho vztah kvalifikovat i jako vztah obdobný vztahu rodinnému, když nesplňuje definici rodinného příslušníka uvedenou v odstavci prvním zmíněného ustanovení.

Ani tomuto jeho názoru krajský soud nepřisvědčil. V ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců jde o další kategorii osob, kterým mohou být přiznána práva rodinných příslušníků. Toto ustanovení představuje transpozici článku 3 bodu 2 písm. b) Směrnice, který cílí pouze na faktické partnerské vztahy. Je tedy zřejmé, že ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců bylo ve znění v rozhodném období formulováno poněkud šířeji. Lze poznamenat, že současná úprava je opět pouze v rozsahu stanoveném ve Směrnici a týká se tak jen trvalých vztahů partnerských, které nejsou manželstvím.

Žalobce argumentuje tím, že splňuje první podmínku uvedenou ve zmíněném ustanovení, tj. že je cizincem, který má s občanem Evropské unie (svým otcem) vztah obdobný vztahu rodinnému ve smyslu zákona o pobytu cizinců. Již z formulace úvodu ustanovení § 15a odst. 3 cit. zákona je však zřejmé, že se právě nejedná o rodinné příslušníky *stricto sensu* (přesto na tyto osoby budou ustanovení týkající se rodinných příslušníků použita obdobně). Tuto skupinu tak tvoří cizinci, kteří nebudou disponovat žádným formálním dokladem o rodinné vazbě, definici rodinného příslušníka ale naplňují fakticky. Dle názoru krajského soudu tak nemůže jít o osoby, které jsou osobami s přímou rodinnou vazbou (tj. příbuzní v řadě přímé jako v tomto případě otec - syn), když se má jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky. V tomto směru lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2010, čj. 5 As 6/2010-63 (všechny zde uváděné rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz), v němž tento soud uvedl, že „*vztah obdobný vztahu rodinnému (§ 15a odst. 4 písm. b/ zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců) musí být definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je citovaný zákon v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES vymezuje. Za vztah rodinný je považován vztah rodiče - děti, prarodiče - děti...*“ Soud tedy v uvedeném rozsudku rozlišuje mezi vztahem rodinným a vztahem obdobným vztahu rodinnému z pohledu faktických rodinných vazeb (příbuzenství). Krajský soud má tedy zato, že za vztah obdobný vztahu rodinnému dle zákona o pobytu cizinců je možné považovat pouze vztah obdobný vztahu mezi manžely, vztah obdobný vztahu mezi rodiči a dětmi mladšími 21 let a vztah obdobný vztahu mezi předkem nebo potomkem – nezaopatřeným přímým příbuzným, tedy příbuzenské vztahy obdobné vztahům definovaným v ustanovení § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Za vztah obdobný vztahu rodinnému však nelze považovat vztah ryze rodinný, kdy jde o přímého příbuzného, jako v posuzovaném případě o vztah otec – syn.

K poukazu žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 3 Azs 211/2014-34 a na předložená rozhodnutí žalovaného při soudním jednání s tím, že v jeho případě jde o shodnou situaci jako v řešených případech, krajský soud uvádí, že tomu tak není. V poukazovaných případech šlo sice o vztah obdobný vztahu rodinnému (ve zmíněném rozsudku šlo o vztah sourozenecký, v předložených rozhodnutích žalovaného pak o cizince ve vztahu současně k několika příbuzným - občanům Evropské unie), avšak tam posuzované osoby nebyly jako v případě žalobce rodinnými příslušníky uvedenými v odstavci prvním § 15a zákona o pobytu cizinců, které by nesplňovaly některou z dalších tam uvedených podmínek. V žalobcem poukazovaných případech tak byla situace odlišná.

Nutno dodat, že není pravda, že by se žalovaný vůbec nezabýval námitkami vznesenými žalobcem k podmínkám ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců a že „zcela nesmyslně hodnotil jiné body zmíněného ustanovení § 15a“. Žalovaný se (byť velmi stručně a částečně i chaoticky) vyjádřil k aplikaci § 15a odst. 3 písm. b) cit. zákona na straně 4 napadeného rozhodnutí, kde k jeho interpretaci citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu, dále pak na straně 6, kde dovedl, že „okamžik existence společné domácnosti je vázán na dobu bezprostředně předcházející vstupu na území hostitelského státu ... tedy na dobu bezprostředně předcházející době, kdy žádají o připojení se k občanu Evropské unie, nebo kdy jej doprovází“. Pokud se pak žalovaný vyjadřoval i k dalším bodům zmíněného ustanovení § 15a, které by u žalobce eventuálně mohly přicházet v úvahu, avšak že podmínky v nich uvedené rovněž nesplňuje, pak lze pouze konstatovat, že tak žalovaný učinil nadbytečně.

V závěrečném žalobním bodě žalobce namítal porušení principů dobré správy, konkrétně ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, a porušení základní zásady správního řízení spočívající v zásadě přiměřenosti, upravené v § 2 odst. 4 správního řádu i zákonu o pobytu cizinců. Byť to žalobce v tomto bodě neuvedl výslovně, měl bezpochyby na mysli porušení ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců, který stanoví, že při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.

Nutno konstatovat, že žalovaný se této otázce věnoval velmi povrchně, a to až na samé hranici přezkoumatelnosti. Přestože nesprávně uvedl, že ne ve všech případech je správní orgán povinen posuzovat přiměřenost důsledků rozhodnutí podle § 174a zákona o pobytu cizinců, přece jen se okrajově vyjádřil k přiměřenosti v daném případě, a to v tom smyslu, že žalobce nebyl shledán rodinným příslušníkem občana Evropské unie, zamítavým rozhodnutím o žádosti o povolení k přechodnému pobytu mu tak nemohla vzniknout žádná újma a nemohlo mít ani dopad do jeho rodinného života.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že na hodnocení dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života cizince pro případ neudělení povolení k pobytu se nekladou tak vysoké nároky jako při rozhodování o jeho zrušení. Přestože obecně nejsou dopady rozhodnutí, jímž se neuděluje pobytové oprávnění,

tak intenzivní, jako v případě správního vyhoštění či zrušení pobytového oprávnění, je třeba přiměřenost těchto méně závažných následků zkoumat s ohledem na konkrétní dopady do sféry cizince a jeho rodiny (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 Azs 96/2015-30). Posouzení přiměřenosti z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života žadatele tedy má být prováděno i v případě rozhodnutí o zamítnutí žádosti povolení přechodného pobytu, avšak méně přísně, než v těch rozhodnutích, kde je výslovně požadováno.

V posuzovaném případě za situace, kdy žalobce vypověděl, že má ve Vietnamu manželku a malé dítě (tedy svou rodinu), že do České republiky přijel za otcem (poprvé po cca 29 letech), aby mu pomohl vzhledem k jeho zdravotnímu stavu v podnikání a že by případně v budoucnu jeho podnikání převzal (pokud mu bude povolen pobyt), nelze neudělení povolení k přechodnému pobytu v České republice skutečně vyhodnotit jinak, než že nemohlo mít do jeho rodinného a soukromého života nepřiměřený dopad. Sám žalobce ve správním řízení ani následně v žalobě neuváděl žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by předmětné rozhodnutí bylo nepřiměřené z důvodu jiného kritéria, než je jeho zevrubně posouzená situace, která vyplývala z jeho výpovědi učiněné před správním orgánem. Ani nyní v žalobě neuvádí, v čem konkrétně a ve vztahu k jaké své charakteristice vnímá napadené správní rozhodnutí jako nepřiměřené ve smyslu ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců. Krajský soud tedy s ohledem na tento dílčí závěr nepřistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí pro jinak zcela povrchní posouzení této otázky žalovaným, neboť ve výsledku by se na závěru ve věci nic nezměnilo.

Krajský soud tedy uzavírá, že kritéria pro aplikaci ustanovení § 15a odst. 3 písm. a) bod 1 ani § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců žalobce nesplňuje, proto jej nelze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu ustanovení § 15a cit. zákona (tj. míněno včetně tzv. „oprávněných osob“ dle článku 3 Směrnice transponovaných do ustanovení § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Jeho žádosti o povolení k přechodnému pobytu dle ustanovení § 87b odst. 1 téhož zákona proto správní orgán vyhovět nemohl.

S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a z obsahu správního spisu nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 15. září 2016

JUDr. Jan Rutsch v.r.
předseda senátu